

Pöördumine seoses haridusvaldkonna probleemidega

Lugupeetud Tõnis Lukas!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub taaskord Haridus- ja Teadusministeeriumi poole sooviga saada täpsemalt teada, kas ja kuidas plaanib ministeerium lahendada erinevaid haridusvaldkonna probleeme. Pöördusime samal teemal ministeeriumi poole ka 28. veebruaril 2022 kirjaga nr 4/44 (lisatud käesolevale kirjale), milles tõime välja mitmeid olulisi haridusvaldkonna probleeme, mis tuleb meie hinnangul lähitulevikus lahendada. Saime ministeeriumilt vastuse 16. mail 2022 kirjaga nr 8-1/22/437-24, milles küll ministeerium mitmetes küsimustes meiega nõustub, kuid mis siiski ei anna sageli vastuseid, kuidas kavatsetakse probleeme päriselt lahendada. Oleme seejärel arutanud haridusvaldkonna kitsaskohti täiendavalt ka õpetajate ning ettevõtjate esindajatega ning tänaseks on meil tekkinud täiendavaid küsimusi, millele palume ministeeriumi vastuseid.

1. Põhihariduse ebaühtlane kvaliteet

Üheks haridusvaldkonna probleemiks on meie hinnangul põhihariduse ebaühtlane kvaliteet erinevates Eesti paikades. Viitasime sellele probleemile ka veebruaris saadetud kirjas. Peame positiivseks, et meile saadetud vastuses on Haridus- ja Teadusministeerium nõustunud, et põhihariduse kvaliteet peab olema ühtlane. Oma vastuses tõite ka välja, et põhikooli kolmanda astme osas tuleks omavalitsusel koolivõrku koondada, sh tehes koostööd vajadusel ka naaberomavalitsusega. Oleme sellega igati nõus, kuid meie hinnangul peab ka riik võtma senisest suurema rolli ning võtma kasutusele meetmeid, mis motiveeriksid kohalikke omavalitsusi koolivõrku korrastama, et tagada ühtlasem põhihariduse kvaliteet.

Kaubanduskoja küsimus:

Soovime teada, kas ja milliseid tegevusi on ministeerium ellu viinud, ellu viimas või plaanib ellu viia, et kohalikud omavalitsused koondaksid oma koolivõrku, sh põhikooli kolmanda astme osas.

2. Keskkariduse ebaühtlane kvaliteet

Oleme korduvalt andnud Haridus- ja Teadusministeeriumile teada, et kvaliteetse keskkariduse tagamiseks tuleb seada lävend, mitu õpilast peab minimaalselt igas gümnaasiumis õppima. Oleme varasemalt välja pakkunud, et gümnaasiumiastme avamise/säilitamise kriteeriumiks peab olema vähemalt 180 õpilase olemasolu. Selle

valguses toetame riigigümnaasiumite mudelit, kus õpilaste arv peab olema vähemalt 252. Samas on probleemiks see, et riigigümnaasiumite arv moodustab endiselt liiga väikese osa kõikidest gümnaasiumitest.

Peame positiivseks, et võrreldes 2010. aastaga on Eestis gümnaasiumite arv vähenenud 224 gümnaasiumilt 158-ni. Samas on ka see number Eesti jaoks liiga suur, arvestades meie õpilaste arvu. Toetame 2025. aastaks seatud eesmärki, et selleks ajaks on gümnaasiumite arv alla 100. Samas on praeguseks selge, et gümnaasiumivõrgu korrastamine ei ole toimunud loodetud kiirusega ning 2025. aasta eesmärki on väga keeruline täita.

Kaubanduskoja küsimused:

Kas arutlusel on olnud idee kehtestada gümnaasiumitele minimaalne õppijate arvu nõue? Palume ministeeriumil välja tuua, millised on riigi järgnevad konkreetsed sammud gümnaasiumivõrgu korrastamiseks ja 2025. aastaks seatud eesmärgi täitmiseks.

3. Matemaatika jagamine kitsaks ja laiaks

Kaubanduskoda on jätkuvalt seisukohal, et loobuda tuleb kitsa ja laia matemaatika eristamisest gümnaasiumis ning edaspidi peab olema kõigil gümnaasiumilõpetajatel kohustus sooritada lai matemaatika riigieksam. Selline muudatus on vajalik, et gümnaasiumilõpetajate jaoks ei oleks edasiõppimisvõimalused piiratud. Kui jätkuvalt toimub kitsa ja laia matemaatika eristamine ning õpilased eelistavad kitsast matemaatikat, siis see piirab gümnaasiumilõpetajate edaspidiseid õppimisvalikuid, sh inseneriõppe osas. Ja õpilased võivad seda valikut hiljem kahetseda. Juhime tähelepanu sellele, et Eestis on väga suur puudus inseneridest ning ühtne matemaatika riigieksam loob paremad eeldused selleks, et rohkematel gümnaasiumilõpetajatel oleks võimalik ja tekiks soov minna edasi inseneriõppesse.

Kaubanduskoja küsimused:

Kas ja mida plaanib riik teha selleks, et leevendada Eestis inseneride puudust? Miks ei ole gümnaasiumites kaotatud kitsast matemaatikat, kuigi on teada, et see piirab gümnaasiumilõpetajate võimalust minna edasi õppima inseneri erialasid?

4. Gümnaasiumite ja kutseõppeasutuste koostöö ei ole piisav

Kaubanduskoda on aastaid teinud ettepaneku soodustada igakülgset gümnaasiumite ja kutseõppeasutuste koostööd. Olukorras, kus õpetajate puudus on süvenemas eriti kiiresti kutseõppeasutustes, tuleks otsida võimalusi, kuidas näiteks kutseõppeasutuse õpilased saaksid käia nii üld- kui lisaainete tundides ka gümnaasiumis ning samuti võiks olla gümnaasiumiõpilastel suuremad võimalused käia kutseõppeasutuses mõnda eriala valikainet omandamas. Mõistame, et üld- ja kutsehariduse vaheline koostöö tihendamine võib osutuda keeruliseks, kui õppeasutustel on erinevad omanikud. Samas jääb meile ebaselgeks, miks ei ole riik suutnud luua tihedamat koostööd riigigümnaasiumite ja riigikutseõppeasutuste vahele.

Kaubanduskoja küsimused:

Palume selgitada, mis põhjustel ei ole suudetud edendada riigigümnaasiumite ja riigikutseõppeasutuste vahelist koostööd. Lisaks soovime teada, milliste tegevuste abil plaanitakse edaspidi suurendada gümnaasiumite ja kutseõppeasutuste koostööd.

5. Kaasava hariduse elluviimiseks ei ole piisavalt ressursse

Kaubanduskoda toetab kaasava hariduse põhimõtet, kuid samas näeme, et selle rakendamisega kaasneb praktikas mitmeid väga tõsiseid probleeme ning kavandatud kujul on see meie hinnangul lihtsalt Eesti jaoks üle jõu käiv. Näiteks on meile teada antud, et sageli pole piisavalt tugipersonali erivajadustega õpilaste jaoks. Lisaks on õpetajad välja toonud, et kaasava hariduse juurutamisega on kaasnud märkimisväärne töökoormuse kasv ning see on olnud üheks põhjuseks, miks õpetaja loobub õpetamisest. Meile on teada ka juhtumeid, kus kaasava hariduse põhimõtte järgimiseks on loodud klasse, kus on üks või paar üksikut erivajadusega õpilast.

Olukorras, kus Eestis on puudu kvalifitseeritud õpetajatest ning probleemiks on õpetajate liiga suur töökoormus, on küsitav, kas kaasava hariduse juurutamine on saavutatav olemasolevate ressursside juures. Leiame, et ka üksnes eelarve suurendamine ei lahenda seda probleemi, kui huvi ja soov töötada õpetajana on ühiskonnas madal. Meie hinnangul tuleks kaaluda, kas kaasava hariduse põhimõtte juurutamisega kaasnev positiivne mõju kaalub üles sellega kaasneva negatiivse mõju. Meile teadaolevalt on mitmeski Euroopa riigis vastavast põhimõttest juba loobutud ning liigutakse tagasi varasema süsteemi juurde.

Kaubanduskoja küsimused:

Palume Haridus- ja Teadusministeeriumi nägemust, kui edukalt on Eestis juurutatud kaasava hariduse põhimõtet. Lisaks palume välja tuua, milliseid probleeme on ministeeriumini jõudnud seoses kaasava hariduse põhimõtte rakendamisega ning kuidas lahendatakse või vähemalt leevendatakse neid probleeme. Kas Teie hinnangul on haridusvaldkonnas piisavalt ressursse kaasava hariduse põhimõtte edukaks elluviimiseks? Mida arvate ideest taastada varasem olukord ja luua erivajadusega õpilastele eraldi koolid?

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Toomas Luman

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees

Lisa: Kaubanduskoja varasem pöördumine seoses haridusvaldkonna probleemidega (28.02.2022 nr 4/44)

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070